

KAHEKÜMNES MAJANDUSPOLIITIKA TEADUSKONVERENTS VÄRSKAS

2012. aasta 28.-30. juunil toimus Eestis **XX** rahvusvaheline majanduspoliitika teaduskonverents (mida võib ilmselt ka nn juubelikonverentsiks nimetada) ning traditsiooniliselt jällegi Värskas, teemaks „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2012“.

Konverentsi temaatika oli kavandatud suhteliselt laialdasena (analoogne on see tegelikult olnud ka varasematel aastatel). Keskenduda oli soovitatud järgmistele majanduspoliitika valdkondadele nagu: 1) ettevõtluspoliitika; 2) ettevõtte strateegia; 3) fiskaal- ja rahapoliitika; 4) keskkonnapoliitika; 5) regionaal- ja kohaliku omavalitsuse poliitika; 6) sektoraalne (rahvamajandusharude) majanduspoliitika; 7) sotsiaalpoliitika; 8) töö- ja sissetulekute poliitika. Nii nagu varasematel kordadel, olid kavas ka mõned teised majanduspoliitika valdkonnad (seekord näiteks majanduskriis, Jaapani ja Ida-Euroopa võrdlus jt).

Konverentsi avamine oli seekord erilisem: peale avasõnavõttu koos lühikese tagasivaatega konverentsiseeria ajaloole seeria initsiaatorilt *Matti Raudjärvi* (TÜ), esines sõnavõtuga TÜ majandusteaduskonna eelmine dekaan, tänane ettevõtetemajanduse instituudi juhtaja *Toomas Haldma*, kes andis professor Dr. *Armin Rohde* (Greifswaldi Ülikool, Saksamaa LV) üle TÜ rektori *Alar Karise*¹ auaadressi teenete eest nii Tartu Ülikooli kui Eesti majandusteaduse ees. *Armin Rohde* on Eestis korduvalt akadeemiliste loengutega esinenud (sh sügiseti Tartu Ülikoolis toimuva Eesti-Saksa nädala raames, kuhu on kolleegid TÜ Saksamaa Liitvabariigi partnerülikoolidest kutsutud). Samuti on ta mitmeid kordi TÜ majandusteaduskonna doktorantide doktoritööde oponendiks olnud ning Värska konverentsil on ta aktiivselt koos oma doktorantidega alates 1999. aastast osalenud.

Esimesel päeval toimus kaks istungit. Esimese istungi juhatajatena olid kavandatud *Armin Rohde* ja *Dorothea Greiling* (Johannes Kepleri Linzi Ülikool, Austria)². Ettekandjateks samal istungil olid: *Armin Rohde*, *Frank Ehrhold* (Greifswaldi Ülikool) ja *Toomas Haldma* (TÜ). Sama päeva teist istungit juhatasid *Peter Friedrich* ja *Janno Reiljan* (mõlemad TÜ). Kõik istungi ettekandjad esindasid TÜ-d: *Marge Seppo*, *Alo Lilles*, *Tõnu Roolah*.

Teisel päeval toimus neli istungit, millest esimest juhatasid *Martina Eckardt* (Budapesti Andrassy Ülikool, Ungari) ja *Mathias Wiedmer* (Greifswaldi Ülikool).

¹ Rektor Alar Karis oli viimast päeva ametis 29. juunil 2012. Tartu ülikooli uus rektor Volli Kalm andis ametivande 31. augustil 2012, kui TÜ aulas toimus rektor Volli Kalmu inauguratsioonitseremoonia. Ametiraha andis rektorile üle Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves. Rektori inauguratsioonitseremoonia toimus Tartu ülikooli nõukogu ja senati avatud istungil, mida juhatas TÜ nõukogu esimees Kersti Kaljulaid. Rector magnificus professor Volli Kalm pidas oma rektoriaameti inauguratsioonikõne. Lisaks rektorile ja Eesti Vabariigi presidendile pidas tseremoonial kõne ka rector emeritus professor Alar Karis.

² Austerlanna jäi paraku haigestumise tõttu seekord Värskasse tulemata.

Ettekannetega esinesid *Martina Eckardt*, *Clemens Buchen* (TÜ ja Wiesbadeni Majanduse ja Õiguse Ülikool, Saksamaa LV) ja *Detlev Ehrig* ja *Uwe Staroske* (mõlemad Bremeni Ülikool, Saksamaa LV). Ennelõunast teist istungit juhatasid TTÜ esindajad *Mikk Lõhmus* ja *Sulev Mäeltsemees*. Ettekannetega esinesid *Mikk Lõhmus*, *Inara Dundure* (Läti Ülikool), *Ott Koppel* (TTÜ) ja *Marko Viiding* (TÜ). Konverentsi viiendat ja teise päeva kolmandat istungit juhatas *Üllas Ehrlich* (TTÜ). Ettekanded tegid *Margot Müürsepp* (TTÜ), *Aivo Ülper* (TÜ) ja *Maret Kirsipuu* (Eesti Mereakadeemia). Konverentsi viimast, kuuendat istungit juhatas *Mart Sõrg* (TÜ). Istungil tehti kaks ettekannet TÜ esindajatelt (*Katrin Pihor* ja *Raigo Ernits*). Seejärel toimus konverentsi lõpetamine, kus viimasena sai lõppsõna korraldajana *Matti Raudjärv* (TÜ).³

Juubelikonverentsil oli peale ettekannete-diskussioonide järele kavas nii kultuuri-, spordi-, tervise- kui ka loodusprogramm. Konverentsi esimese päeva õhtul toimus rohkete ja maitsvate seto söökide-jookidega piknik Värska Sanatooriumi kõrval järve äärsel aasal, kus toreda kolmveerandtunnise esinemise tegi seto rahvariideisse rõivastunud Värska Rahvamaja lauluansambel. Seejärel pakkus paari tunni vältel nii kontserti kui taustamuusikat Rakvere Linnaorkester puhkpilliõpetaja Jüri Takjase juhatusel. Teise päeva õhtul pärast konverentsitööd oli võimalik soovijail end Värska SPA-s ka tervislikult turgutada.

Loodusprogrammi raames toimus laupäeval, konverentsi kolmandal päeval, tunnine jalutuskäik giidi eestvedamisel endise Eesti Vabariigi sõjaväe ohvitseride suvise Põhjalaagri territooriumil,⁴ kus osalejad said põhjaliku ajaloolise ülevaate seal toimunu kohta enne ja pärast Eesti okupeerimist Nõukogude vägede poolt. Järgnes huvitav tutvumine Põhjalaagri kõrval asuva Seto Talumuseumi hoonete ja eksponaatidega muuseumi giidi juhatusel. Loodusprogramm ja konverents lõpetati muuseumi Tsäimajas seto lõunasöögiga ning seejärel sõidutas Värska Sanatooriumi buss enamiku konverentsil osalenuid Tartusse.

Lisaboonusena kavandati algselt ka kultuuri- ja loodusprogrammi laiendusena konverentsist osavõtjate ekskursionsiooni Petseri kloostrisse. Kuna Venemaa viisad on kallid (ca 70 eurot!), giidi oli võimalik vaid Pihkvast saada (jällegi kõrge hind!) ning toitlustamine mõneti ebakindel (nõuti ettemaksu, kuid omapoolset lõuna garantiid ei pakutud!), siis otsustasid korraldajad Petseri reisi mitte korraldada, sest ka huvilisi konverentsist osavõtjate hulgas oli vähe (eeskätt kõrge viisahinna tõttu!).

Juubelikonverentsil olid eestlaste kõrval konverentsil osalejateks traditsiooniliselt kolleegid Saksamaa LV ülikoolidest, aga samuti Austriast, Lätist ja Ungarist.

³ Osa ettekannete kohta on avaldatud ka artikkel kolmekeelses rahvusvahelises teadusajakirjas „Eesti majanduspoliitilised väärtused / Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik / Discussions on Estonian Economic Policy“ numbrites 1-2012 ja 2-2012 (vastavalt autori (te) poolt valitud saksa või inglise keelsed täisartiklid CD-I ja teisekeelsed kokkuvõtted ajakirja paberandjal).

⁴ Põhjalaagri säilinud hoonetes toimusid muide meie kolm esimest majanduspoliitika teaduskonverentsi, nimelt aastatel 1984, 1994 ja 1995.

Kuna Värskas on konverents toimunud juba kakskümmend korda, siis järgmised konverentsid korraldatakse paljude osalejate soovil ilmselt mujal. XXI rahvusvaheline majanduspoliitika teaduskonverents, Eestis tuntud kui nn „Väraska konverents“, toimub suure tõenäosusega Jänedal⁵ (ajavahemikul 27.-29. juunil 2013), kus asub 1915. aastal rajatud, tänane ajaloo- ja kultuurimälestisena tuntud mõisakeskus (nn Jänedal loss). Sinna on Tallinnast mööda Piibe maanteed 63 km autosõitu ja kuhu jõuab ka ligi tunnise sõidu järel Tallinna Bussijaamast nii bussi (samuti mööda Piibe maanteed) kui Tallinna Balti Jaamast rongiga (Tallinn-Aegviidu-Tapa liinil). See teeb kindlasti väliskülalistele kohalejõudmise kiiremaks (arvestades ka lennukiga saabumist Tallinnasse). Ülikoolilinnast Tartust ei ole kohalejõudmine samuti ülemäära kauge ega aeganõudev (autoga ligi 150 km ning rongiga ca kaks tundi sõiduaga). Samas jälle võimalus Eestimaa kauni loodusega tutvumiseks!

Tere tulemast järgmisele, XXI rahvusvahelisele majanduspoliitika teaduskonverentsile aastal 2013!

August 2012

Matti Raudjärv

majanduspoliitika konverentside initsiaator ja peakorraldaja
(Tallinnas Pirita-Kosel, Pärnus ja Lääne-Virumaal Kaasiku talus)

⁵ Esimesed jäljed inimtegevusest Jänedal kuuluvad III aastatuhandesse enne Kristust, selleks on juhuleiud – venekujulised kivikirved, mis on eksponeeritud Paides Järvasa muuseumis. I aastatuhande lõpust pärineb Jänedal muinaslinnus, mis on Lääne-Virumaal selle kandi suurim muistne kaitseehitis. Ürikuis on Jänedal küla esimest korda mainitud 1353 (*Gendel*), mil Tallinna piiskop omandas ordu käest sealsed maavaldused. Hiljem erakättesse läinud mõis (mis oli olemas hiljemalt 1510) on kuulunud paljudele baltisaksa suguvõsadele, kellest viimased olid von Benckendorffid. Nende poolt on rajatud tänaseni säilinud mõisa peahoone ning abi- ja kõrvalhooned.

Kultuurilukku on läinud Jänedal viimane mõisaproua Maria Zakrevskaja-Benckendorff-Budberg, kelle elu oli täis seiklusi ja lähedasi suhteid kuulsate meestega nagu R. B. Lockhard, M. Gorki, G. H. Wells jt, mis on heaks materjaliks olnud nii kirjanikele kui filmimeestele. 1934. a. suvel viibis Jänedal kirjanik G. H. Wells, kes lõpetas siin oma memuaaride kolmanda köite.

Jänedal on vahelduv maastik (Kõrvemaa maastikukaitsealasse kuuluv Aegviidu-Jänedal oos, Jänijõgi, Allikaoja, mitu järve) ning vanad mõisahooned kõrvuti omal ajal moodsate ehitistega (1975 rajati mõisa peahoone ehk lossi juurdeehitisena tehnikumi õppehoone) seonduvad üheks Põhja-Eesti kauneimaks maastikuarhitektuuriansambliks. Jänedal asus Eesti vanim põllumajanduse keskeriõppeasutus (asutatud 1918 Tallinnas Põhja-Eesti põllutöökeskkoolina, viidi 1921 Jänedal mõisa ja on kandnud mitmesuguseid nimesid. Aastast 1964 oli sovhoos-tehnikum, kus tootmise põhiharudeks olid tõuveise- ja sordiseemnekasvatus). 82 tegutsemis-aasta jooksul on kool ettevalmistanud 2308 agronoomi (1918-2000), 51 piiritusemeistrit (1933-43) ja 298 maastikukujundajat (1981-99). Kool lõpetas oma tegevuse 2000. aastal.

Käesoleval ajal töötab endises koolihoones Maamajanduse Infokeskus, siin asub maatevõtjatele tuntud projekteerimisfirma Agorek OÜ ning Jänedal Raamatupidamise ja Nõuandebüroo, samuti MTÜ Abiks Põllumehele, mis on ainus taasiseseisvumise algusest peale järjepidevalt tegutsenud põllumajanduslik nõuandeteenistus Eestis.

Asula, mõisa ja kooli ajaloo saab põhjaliku ülevaate lossis asuvas Jänedal muuseumis. Lossi tornis asub muusika-tähetorn, mis on helilooja Urmas Sisaski töö- ja kontserdiruum ning astronoomiliste vaatluste läbiviimise koht. (joonealuse allikad: ENE, 4.kd. Tallinn: Valgus, 1989, lk. 161; Jänedal ajalugu. [http://www.janeda.ee/ajalugu] 24.08.2012).